

Asia: VN/1001/2020

Hallituksen esitysluonnos laajakaistarakentamisen tuesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hankasalmen kunnan lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laajakaistarakentamisen tuesta.

Hankasalmen kunta näkee hyvänä sen, että valtio on edelleen valmis myöntämään julkista tukea laajakaistayhteyksien luomiseen alueille, joilla ei ole kaupallista tarjontaa tai sitä ei laajakaistayhteyksiin olisi tulossa lähimpien vuosien aikana.

Samalla Hankasalmen puolesta esitetään toive siitä, että aiemmista virheistä laajakaistatuen myöntämisessä olisi opittu ja ennen hankkeiden aloittamista kaikkien rahoittajien – myös valtion toimesta – arvioitaisiin huolellisesti hankkeen toteuttajan taloudellinen ja toiminnallinen kyky vastata tuetusta hankkeesta. Jotta välttyttäisiin Laajakaista kaikille – hankkeen kaltaisilta Kuuskaista-tapauksilta.

Kun julkisen talouden suunnitelmassa on käyttötarkoitukseen varattu vain viisi miljoonaa euroa vuodelle 2021, niin se on todettava, että kyseisellä määrärahavarauksella ei laajakaistahankkeita juurikaan käynnistetä. Onkin vaarana, että laadittavasta laista tulee melkoisen tarpeeton, koska korona-pandemian aiheuttaman julkisen talouden kurjistumisen keskellä on vaikea nähdä maan hallituksella olevan mahdollisuutta kasvattaa laajakaistahankkeille myönnettävää tukisummaa vähintään 10-15 kertaiseksi, jolloin sillä vasta alkaisi olla vaikutusta laajakaistan piirin maaseutualueilla tulevien kotitalouksien määrässä.

Kun valtion tukemien hankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on aiemman laajakaistaa koskeneen lain tavoin kuntien osallistuminen hankkeen rahoitukseen (33 %, 22% tai 8%), niin tämän hetkessä kuntatalouden tilassa on varmasti haastavaa löytää niitä kuntia, joilla on mahdollisuus lähteä tarvittavaa kuntien maksuosuutta vähänkään mittavampiin laajakaistahankkeisiin sijoittamaan. Toki

mitään kattavia hankkeita ei valtion varaamalla 5 miljoonan euron määrärahalla kyllä käynnistetäkään.

Toimintavarmat tietoliikenneyhteydet ovat tärkeitä ja Suomi ei ole edelläkävijä laajakaistayhteyksien toteuttamisessa. Toisaalta Suomi on maa, jossa on sangen kattava langaton verkko operaattoreiden kautta ja puhelinliittymien kautta netin käyttäminen todella edullista. Kaiken ikäinen väestö on tottunut Suomessa käyttämään tietoliikennettä liikkueensa missä vain. Tämä rajaa niiden asiakkaiden joukkoa, jotka ovat valmiita sijoittamaan 2000 euroa laajakaistaliittymään + korkeamman kk-kustannuksen kiinteään laajakaistayhteyteen. Mikä taas johtaa vaikeuteen luoda kannattavia toimintamalleja kovin harvaan asutulle alueelle.

Maakunnan liitolla, kun tässäkin laissa on kilpailuttajan asema, niin Hankasalmen kunta haluaa muistuttaa siitä, että toimija, jolla ei ole hankkeessa taloudellista vastuuta, ei ole paras mahdollinen koordinoijakaan. Keski-Suomen Liiton vahvasti epäonnistunut kilpailutus, jolla 2010-luvun alussa käynnistettiin Kuuskaistan johdolla Keski-Suomen laajakaistahanke, on varoittava esimerkki tästä. Kuuskaistan neuvotellessa myöhemmin Hankasalmen mukaan tulosta hankkeeseen, yrityksellä ei ollut tarjota kunnalle nähtäväksi edes kunnollista liiketoimintasuunnitelmaa – ja ennen kaikkea osuuskunta ei ollut useaan vuoteen tehnyt yhtään voitollista tilivuotta. Osakeyhtiönä se olisi ollut selvitystilassa. Tämänkaltaista kilpailutuksen koordinointia, jossa hankkeelle voidaan valita tällainen toteuttaja, tulisi jatkossa välttää. Samoin mallia, jossa maakuntaliitto lähes painostaa kuntia liittymään mukaan hankkeeseen. Toisaalta Keski-Suomen liitto ei uudelleen tällaisiin virheisiin varmasti sortuisi.

Hankkeiden kilpailutuksen ja muiden talouteen ja toteutukseen liittyvien ratkaisujen tulee kuitenkin siis ehdottomasti olla hankkeiden rahoituksesta vastaavien viranomaisten tehtäviä.

Laajakaistahanketukea ei pidä kohdentaa vain harvaan asutuille alueille, vaan sitä tulisi saada myös maaseutukuntien taajamiin, jonne myöskään ei tosiasiassa ilman julkista tukea laajakaistaverkkoa synny. Taajamissa verkkoyhteyksien ostajia voisi helpommin olla sellainen määrä, että verkkoinvestoinnin kannattavuus toteutuisi ja taajamista se laajakaistaverkko voisi levitä sitten vaiheittain harvemmin asutuille alueille.

Puromaa Heli
Hankasalmen kunta